

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету

д.ю.н. доцент К.Р.Добкіна

«30» 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«КВАЛІФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНИХ
ПРАВОПОРУШЕНЬ»**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 08 «Право»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 081 «Право»
(шифр і назва спеціальності)

2022-2023 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «КВАЛІФІКАЦІЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ» для ступеня вищої освіти «бакалавр»

за спеціальністю 081 «Право». Київ: ДУІТ, 2022.

Розробник: С.Г. КИРЕНКО – к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного та кримінального права.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри ЦИВІЛЬНОГО ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА.

Протокол від «30» серпня 2022 року № I

Завідувач кафедри цивільного та кримінального права
к.ю.н., доцент

«30» 08 2022 року

(підпис)

А.В. Мусієнко

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 0304 право	Нормативна	
	Напрямок підготовки 6. 030401		
Модулів – 3	Спеціальність (професійне спрямування): 6.03040101 «Правознавство»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		4-й	4-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		7-й	7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 5	Ступінь вищої освіти «Бакалавр»	30 год.	14 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		90 год.	134 год.
		Вид контролю: екзамен	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

- для денної форми навчання – 1/2
- для заочної форми навчання – 1/8

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Кваліфікація кримінальних правопорушень» є засвоєння, поглиблення та розширення знань студентів стосовно правових підстав та порядку здійснення кваліфікації кримінальних правопорушень.

Виховна мета – поглиблення у студентів – майбутніх фахівців-правознавців почуття гордості та відповідальності за свою справу, прагнення подальшого самовдосконалення своїх знань.

Розвиваюча мета – розвиток у студентів вміння творчо, свідомо та обізнано підходити до освітнього процесу, вміння логічно аналізувати навчально-наукову інформацію та застосовувати набуті вміння та навички в практичній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Кваліфікація

кримінальних правопорушень» є:

- поглиблене знання законодавчих та теоретичних проблем, пов'язаних з теорією кваліфікації кримінальних правопорушень, кваліфікації попередньої кримінально-протиправної діяльності, множинності кримінальних правопорушень, кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті;
- подальше поглиблення знань, теоретичних положень та набуття навиків кваліфікації таких поширених кримінальних правопорушень як кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи, проти власності та у сфері господарської діяльності;
- детальне вивчення керівних роз'яснень Пленуму Верховного Суду України з вказаних проблем та судової практики;
- вміння тлумачення закону про кримінальну відповідальність та положень постанов Пленуму Верховного Суду України;
- вироблення вміння правильної кваліфікації та відмежування кримінальних правопорушень тощо.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

широке коло законодавчих і підзаконних актів, рішення судових органів, з метою подальшого застосування отриманих знань у практичній діяльності.

вміти:

- працювати з джерелами кримінального права;
- використовувати отримані знання в процесі застосування норм кримінального права та виробити навички їх правильного використання в практичній діяльності; розвитку навичок самостійного розв'язування практичних завдань;
- використовувати у практичній діяльності кримінально-правові норми для кваліфікації злочинів.

3.Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Поняття та значення кваліфікації кримінальних правопорушень.

Склад кримінального правопорушення – юридична підстава кваліфікації.

Теоретичні знання. Структура кваліфікації кримінальних правопорушень. Види кваліфікації кримінальних правопорушень. Значення кваліфікації кримінальних правопорушень. Теоретичні та законодавчі проблеми кваліфікації кримінальних правопорушень. Принципи кваліфікації кримінальних правопорушень. Види принципів кваліфікації кримінальних правопорушень та їх

зміст. Механізм кваліфікації кримінальних правопорушень. Загальні правила кваліфікації кримінальних правопорушень. Види підстав кваліфікації кримінальних правопорушень. Фактична підстава кваліфікації кримінальних правопорушень. Юридична підстава кваліфікації кримінальних правопорушень.

Склад кримінального правопорушення і кваліфікація посягання. Значення елементів та ознак складу кримінального правопорушення для кваліфікації кримінальних правопорушень. Вплив конструктивних особливостей складів кримінальних правопорушень на кваліфікацію кримінальних правопорушень.

Формулювання обвинувачення і формула кваліфікації кримінальних правопорушень.

Значення керівних роз'яснень Пленуму Верховного Суду України для кваліфікації кримінальних правопорушень і здійснення єдиної практики боротьби з окремими видами кримінальних правопорушень.

Практичні навички. Вміти аналізувати ознаки складу кримінального правопорушення на підставі закону та підзаконних актів для адекватної кримінально-правової оцінки вчиненого суспільно небезпечного діяння.

Тема 2. Кваліфікація попередньої кримінально-протиправної діяльності.

Теоретичні знання. Поняття та кваліфікація закінченого кримінального правопорушення. Види та кримінально-правове значення попередньої кримінально-протиправної діяльності.

Відмінність між видами попередньої злочинної діяльності та виявленням умислу і закінченим кримінальним правопорушенням. Підстава кримінальної відповідальності за попередню кримінально-протиправну діяльність. Кваліфікація окремих видів готування до кримінального правопорушення. Кваліфікація невдалої співучасті. Кваліфікація готування до кримінального правопорушення при альтернативному умислі. Кваліфікація готування до кримінального правопорушення при неконкретизованому умислі.

Кваліфікація окремих видів замаху на кримінальне правопорушення. Спеціальні питання кваліфікації незакінченої кримінально-протиправної діяльності. Кваліфікація замаху при альтернативному та неконкретизованому умислі. Формула кваліфікації попередньої кримінально-протиправної діяльності.

Значення добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення при кваліфікації вчиненого. Особливості добровільної відмови на стадії закінченого замаху. Кваліфікація невдалої добровільної відмови.

Практичні навички. Вміти використовувати теоретичні знання при кваліфікації попередньої кримінально-протиправної діяльності.

Змістовий модуль 2.

Тема 3. Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті.

Теоретичні знання. Загальні правила кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті. Підстава кримінальної відповідальності за кримінальні правопорушення, вчинені у співучасті.

Кваліфікація кримінального правопорушення, вчиненого групою осіб, групою осіб за попередньою змовою, організованою групою або злочинною організацією. Кваліфікація дій співучасників, організаторів та учасників організованої групи чи злочинної організації. Формула кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті.

Спеціальні питання кваліфікації кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті (ексцес виконавця, співучасть із спеціальним суб'єктом, провокація злочину). Кваліфікація причетності до злочину.

Особливості добровільної відмови від доведення кримінального правопорушення до кінця при співучасті.

Практичні навички. Вміти використовувати теоретичні знання при кваліфікації попередньої кримінально-протиправної діяльності.

Тема 4. Кваліфікація кримінальних правопорушень при конкуренції кримінально-правових норм.

Теоретичні знання. Поняття і види конкуренції кримінально-правових норм. Відмінність конкуренції кримінально-правових норм від колізії кримінально-правових норм.

Кваліфікація при конкуренції загальної та спеціальної норм.

Конкуренція між основними та кваліфікованими складами кримінального правопорушення. Кваліфікація при частковій конкуренції норм.

Кваліфікація при конкуренції “частини і цілого”. Конкуренція норм за об'єктом складу кримінального правопорушення. Конкуренція норм за об'єктивною стороною. Конкуренція норм за суб'єктом. Конкуренція норм за суб'єктивною стороною. Конкуренція закінченого кримінального правопорушення і замаху на кримінальне правопорушення.

Практичні навички. Вміти використовувати теоретичні знання при кваліфікації кримінальних правопорушень при конкуренції кримінально-правових норм.

Модуль 3.

Змістовий модуль 3.

Тема 5. Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень

Теоретичні знання. Загальні правила кваліфікації множинності кримінальних правопорушень, відмінності кваліфікації множинності та одиничного кримінального правопорушення. Види множинності кримінальних правопорушень та особливості їх кваліфікації.

Кваліфікація повторності кримінальних правопорушень. Види повторності.

Особливості кваліфікації сукупності кримінальних правопорушень. Ознаки ідеальної та реальної сукупності кримінальних правопорушень. Відмінність між сукупністю кримінальних правопорушень та конкуренцією норм.

Особливості кваліфікації рецидиву кримінальних правопорушень. Питання кваліфікації загального рецидиву. Питання кваліфікації спеціального рецидиву. Пенітенціарний рецидив та його кваліфікуюче значення.

Правові наслідки засудження особи за межами України та їх вплив на кваліфікацію кримінальних правопорушень.

Практичні навички. Вміти використовувати теоретичні знання при кваліфікації множинності кримінальних правопорушень.

Тема 6. Кваліфікація кримінальних правопорушень при наявності кваліфікуючих чи пом'якшуючих ознак складу кримінального правопорушення.

Теоретичні знання. Поняття диференціації та індивідуалізації кримінальної відповідальності. Кваліфікація кримінальних правопорушень при наявності кількох кваліфікуючих чи пом'якшуючих ознак складу кримінального правопорушення. Кваліфікація кримінальних правопорушень при конкуренції кваліфікуючих та пом'якшуючих ознак складу кримінального правопорушення.

Поняття розмежування кримінальних правопорушень та його роль у процесі кваліфікації. Ознаки, за якими проводиться розмежування кримінальних правопорушень.

Поняття та функції оціночних понять у кримінально-правових нормах.

Межі тлумачення і стандарти кримінально-правових оціночних понять.

Поняття та види помилок при кваліфікації кримінальних правопорушень. Причини помилок у кваліфікації та шляхи їх усунення.

Практичні навички. Вміти використовувати теоретичні знання при кваліфікації кримінальних правопорушень при наявності кваліфікуючих чи пом'якшуючих ознак складу кримінального правопорушення.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				заочна форма			
	всього	у тому числі			всього	у тому числі		
		л.	сем.	с.р.		л.	сем.	с.р.
Модуль 1. Змістовий модуль 1. Теоретичні основи кваліфікації кримінальних правопорушень.								
Тема 1. Поняття та значення кваліфікації кримінальних правопорушень. Склад кримінального правопорушення - юридична підстава кваліфікації.	30	6	4	20	30	2	2	26
Тема 2. Кваліфікація попередньої кримінально-протиправної діяльності.	20	4	6	10	20	2	-	18
Разом за змістовим модулем 1	50	10	10	30	50	4	2	44
Модуль 2 Змістовий модуль 2. Кваліфікація кримінальних правопорушень при співучасті та наявності конкуренції кримінально-правових норм.								
Тема 3. Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті.	30	6	6	18	30	4	-	26
Тема 4. Кваліфікація кримінальних правопорушень при конкуренції кримінально-правових норм.	20	4	4	12	20	2	-	18
Разом за змістовий модулем 2.	50	10	10	30	50	6	-	44
Модуль 3 Змістовий модуль 3. Спеціальні випадки кваліфікації кримінальних правопорушень.								
Тема 5. Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень.	20	4	4	12	20	2	-	18
Тема 6. Кваліфікація кримінальних правопорушень при	30	6	6	18	30	2	-	28

наявності кваліфікуючих чи пом'якшуючих ознак складу кримінального правопорушення.								
Разом за змістовий модуль 3	50	10	10	30	50	4	-	46
Всього годин за курс	150	30	30	90	150	14	2	134

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	заочна форма
1	Поняття та значення кваліфікації кримінальних правопорушень. Склад кримінального правопорушення - юридична підстава кваліфікації.	4	2
2	Кваліфікація попередньої кримінально-протиправної діяльності.	6	-
3	Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті.	6	-
4	Кваліфікація кримінальних правопорушень при конкуренції кримінально-правових норм.	4	-
5	Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень.	4	-
6	Кваліфікація кримінальних правопорушень при наявності кваліфікуючих чи пом'якшуючих ознак складу кримінального правопорушення.	6	-
	Разом	30	2

6. Самостійна робота

Вимоги до організації самостійної роботи студентів та структура навчальних завдань визначаються робочими навчальними програмами дисципліни.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння студентом навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Основними завданнями самостійної роботи студентів є підготовка і виконання поточних семінарських занять, практичних занять, а також самостійне вивчення окремих тем під керівництвом викладача.

Інформаційно-методичним забезпеченням самостійної роботи студентів є перелік питань для самостійної підготовки, що передбачені планами семінарських занять, а також список літератури до теми.

Загальною методичною вимогою вивчення курсу є вироблення особистісно-

практичного відношення студентів до проблем кваліфікації кримінальних правопорушень на основі осмислення навчальної і наукової літератури. Основною рекомендацією із самостійного одержання і поглиблення знань з дисципліни може бути опрацювання та критичне осмислення рекомендованої літератури, насамперед першоджерел.

Самостійна робота студентів забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення конкретної навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та методичними посібниками.

Студентам також рекомендується для самостійного опрацювання відповідна наукова література та періодичні видання.

Самостійна робота студентів над засвоєнням навчального матеріалу з конкретної навчальної дисципліни може виконуватися в бібліотеці, навчальних кабінетах і лабораторіях, комп'ютерних класах, а також у домашніх умовах.

Доволі результативними прийомами вивчення кваліфікації кримінальних правопорушень є конспектування праць науковців з проблем правоохоронної діяльності та написання доповідей та рефератів. При вивченні проблем з кваліфікації кримінальних правопорушень варто виробляти навички самостійного формулювання питань за підсумками опрацювання матеріалу, питань до можливих опонентів. Крім того, ефективним є вивчення дисципліни на основі аналізу типових і нестандартних проблемних ситуацій та їх осмислення.

Методичне забезпечення самостійної роботи студентів повинне передбачати й засоби самоконтролю (тести, пакет контрольних завдань і т. ін.).

Проблемно-пошукові питання до кожної з тем курсу покликані підготувати студента до проведення ним самостійної дослідницької роботи.

З метою поглиблення вивчення нормативної навчальної дисципліни «Кваліфікація кримінальних правопорушень» та набуття навичок і вмінь самостійного аналізу та обґрунтування висновків у процесі вивчення дисципліни, студенти готують наукові повідомлення, структурно-логічні схеми, виконують реферат, тема якого враховує специфіку профільної спрямованості. До кожної з проблем курсу пропонуються теми для підготовки рефератів. Реферат має засвідчити, що студент самостійно опрацював обрану проблему.

Самостійна робота студентів покликана сприяти досягненню мети, яка поставлена перед курсом. Приступаючи до самостійної роботи, студент має усвідомити мету курсу та ті завдання, які стоять перед ним.

Завдання для самостійної роботи спрямовані на закріплення навчального матеріалу. Їх виконання передбачає засвоєння основного змісту тем курсу. Разом з тим, виконання таких завдань потребує творчого підходу з боку студента, вміння самому ставити додаткові питання та давати на них відповіді, оцінювати результати власної роботи та порівнювати їх з іншими, застосовуючи загальнокультурні та професійні компетенції для аналізу типових і нестандартних ситуацій.

Викладач визначає обсяг і зміст самостійної роботи, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, розробляє методичні засоби проведення поточного та підсумкового контролю, здійснює діагностику якості самостійної роботи студента, аналізує результати самостійної навчальної роботи кожного студента.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	заочна форма
1	Поняття та значення кваліфікації кримінальних правопорушень. Склад кримінального правопорушення - юридична підстава кваліфікації.	20	26
2	Кваліфікація попередньої кримінально-протиправної діяльності.	10	18
3	Кваліфікація кримінальних правопорушень, вчинених у співучасті.	18	26
4	Кваліфікація кримінальних правопорушень при конкуренції кримінально-правових норм.	12	18
5	Кваліфікація множинності кримінальних правопорушень.	12	18
6	Кваліфікація кримінальних правопорушень при наявності кваліфікуючих чи пом'якшуючих ознак складу кримінального правопорушення.	18	28
	Разом	90	134

7. Індивідуальні завдання

З метою поглиблення вивчення навчальної дисципліни «Кваліфікація кримінальних правопорушень» та набуття умінь і навичок, аналізу та висновків у процесі вивчення дисципліни, студенти виконують завдання, теми індивідуальних занять розробляються з урахуванням специфіки профільної спрямованості ВНЗ, і проводяться в інструктивно-методичних комплексах.

Організація і порядок виконання індивідуальних завдань, їх тематика визначаються відповідними методичними вказівками і завданнями до виконання робіт студентами з урахуванням специфіки підготовки студентів.

8. Методи навчання

Словесні

Розповідь-пояснення використовується під час навчання студентів на протязі лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повідь, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, дохідливості та доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та студентом, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати студентів на активізацію отриманих знань. Саме з допомогою їх викладач активізує діяльність студентів, ставлячи їм запитання для розмірковування, розв'язання

проблемної ситуації.

Лекція служить для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, уведення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

Наочні методи

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та показі власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

Практичні методи: вправи, складання процесуальних документів. Проведення слідчих (розшукових) Ці методи не несуть нової навчально-пізнавальної інформації, а служать лише для закріплення, формування практичних умінь при застосуванні раніше набутих знань.

Навчальна робота під керівництвом викладача – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, написання тестів.

9. Методи контролю

Перевірка глибини засвоєння знань, рівня сформованості навичок та умінь студентів відбувається у формі поточного, проміжного та підсумкового видів контролю.

Поточний контроль здійснюється через оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом семінарських занять, а також шляхом: проведення експрес-опитувань, тестування, підготовки доповідей і рефератів, написання самостійних і модульних контрольних робіт.

При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань студентів і вміння застосовувати їх на практиці.

Проміжний контроль передбачає перевірку рівня засвоєння студентами теоретичного і практичного матеріалу модулів і здійснення в межах семестру наприкінці планового вивчення спецкурсу. Рівень практичних навичок оцінюється в процесі виконання студентами аналізу матеріалів кримінального провадження за тематикою курсу.

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту після закінчення вивчення курсу.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Екзамен

Форми контролю навчальних здобутків студентів за темами 1-6 становлять усні відповіді (аудиторна робота), позааудиторна робота (написання рефератів, участь у роботі конференцій, студентських наукових гуртків і т.п.) та відповіді у

контрольній роботі. Максимальна кількість балів, отриманих за аудиторну роботу становить 75 балів (виходячи з 15 семінарських занять), позааудиторну роботу – 10 балів, контрольну роботу – 15 балів. Підсумкова оцінка з дисципліни формується з урахуванням семестрового рейтингового балу та балів, отриманих на екзамені. Екзаменаційні бали розподіляються наступним чином: «відмінно» - 30 балів, «добре» - 23 бали, «задовільно» - 18 балів. Студент, який отримав семестровий рейтинговий бал 65 і вище отримує екзаменаційну оцінку «відмінно».

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

«Відмінно» - A (90-100 балів) – виставляється студенту, який глибоко та міцно засвоїв матеріал, відмінно справляється з задачами та питаннями, показує знайомство з фаховою літературою, володіє різносторонніми навичками та прийомами виконання практичних завдань, вміє добре орієнтуватись у виробничих ситуаціях.

«Добре» - BC (74-89 балів) – виставляється студенту, який твердо знає програмний матеріал, правильно застосовує теоретичні знання при рішенні практичних завдань, володіє необхідними навичками та прийомами їх виконання.

«Задовільно» - DE (64-73 балів) – виставляється студенту, який має знання тільки основного матеріалу, але не засвоїв його деталей, допускає неточності,

неправильне тлумачення окремих елементів завдання та відчуває труднощі при виконанні практичних завдань.

«Незадовільно» - FX (35-59 балів) - виставляється студенту, який дає необгрунтовані відповіді на запитання, допускає суттєві помилки у використанні понятійного апарату. Не простежується логічність та послідовність думки. Формулювання хаотичні та не усвідомлені.

«Незадовільно» - F (1-34 балів) - виставляється студенту, який не засвоїв зміст дисципліни, вміння та навички не набуті.

11. Методичне забезпечення

- навчальна програма;
- робоча навчальна програма;
- матеріали до семінарських занять, індивідуальної та самостійної роботи студентів;
- перелік питань до підготовки до заліку:

12. Рекомендована література Базова

1. Конституція України: Закон від 28 черв. 1996 р. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>.
2. Кримінальний кодекс України: Закон від 5 квіт. 2001 р. *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
3. Науково-практичний коментар до Кримінального кодексу України / за ред. М.І. Мельника, М.І. Хавронюка. 11-те вид., переробл. та допов. Київ: ВД «Дакор», 2019. 1384 с.
4. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / За заг. ред. Копотуна І.М. Київ: Видавничий дім «Професіонал», 2022. 932 с.
5. Постанови Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах. Київ: Алерта, 2011. 400 с.
6. Про судову практику у справах про необхідну оборону: постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 р. № 1. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001700-02>.
7. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини вчинені стійкими злочинними об'єднаннями: постанова Пленуму Верховного Суду України від 23.12.2005 р. № 13. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v00013700-05>.
8. Про практику застосування судами України законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки: постанова Пленуму Верховного Суду України від 04.06.2010 р. № 7. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-10>.

9. Збірник постанов Пленуму Верховного Суду України у кримінальних справах (Кримінальне право України): 1973-2014 рр.: станом на 20 квіт. 2014 р. / упоряд.: Кононенко Ю.С., Сокурєнко О.М. Черкаси, 2014. 308 с.
10. Кузнецов В.В., Савченко А.В. Теорія кваліфікації злочинів. К.: Вид. К.Н.Т., 2011. 300 с.
11. Кваліфікація злочинів: Навч. посіб. / за ред. О.О. Дудорова, Е.О. Письменного К.: Істина, 2010. 420 с.
12. Навроцький В.О. Основи кримінально-правової кваліфікації: навч. посіб. К.: ЮрінкомІнтер, 2009. 512 с.

Допоміжна

1. Андрушко П. Кваліфікація злочинів: поняття та види / П. Андрушко // Вісник прокуратури. 2003. № 12. С. 48-55.
2. Вереша Р.В. Помилка в кримінальному праві: поняття та основні види // Підприємництво, господарство і право. 2005. № 5. С.123-127.
3. Гультай М. Деякі проблеми виправлення помилок, пов'язаних з кваліфікацією злочинів / М. Гультай // Право України. 2001. № 3. С. 72-75.
4. Гуржій Т.О. Поняття кваліфікації злочину у світлі логіко-філософських категорій / Т.О. Гуржій // Актуальні проблеми кримінального та кримінально-процесуального законодавства та практики його застосування: зб. Тез та доп. Регіон. Круглого столу (Хмельницький, 21-22 лютого 2003 р.). Хмельницький, 2003. С. 139-141.
5. Гуторова Н. Проблеми кримінальної відповідальності за посередню винність при вчиненні злочинів проти державних фінансів // Право України. 2001. №12. С.120-126.
6. Єфремов С. Організовані злочинні угруповання в теорії вітчизняного кримінального права // Вісник прокуратури. 2001. №3. С.28-33.
7. Захарченко О.В. Кваліфікація злочину як основний елемент інституту підслідності / О.В. Захарченко // Право і безпека. 2003. № 4. Т. 2. С. 113-116.
8. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів : навч. посіб. / М.Й. Коржанський. 2-ге вид. К. : Атіка, 2002. 640 с.
9. Коржанський М.Й. Кваліфікація злочинів / М.Й. Коржанський. К. : Юрінком Інтер, 1998. 415 с.
10. Кузнецов В.В. Теорія кваліфікації злочинів : підруч. / В.В. Кузнецов, А.В. Савченко; за заг. ред. Проф. Є.М. Моїсеєва та О.М. Джужи; наук. ред. І.А. Вартилицька. К.: Вид-во Паливода А.В., 2006. 300 с.
11. Лилак Д. Колізія і конкуренція законів // Право України. 2001. №4. С.18.
12. Марін О.К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм. К.: Атіка, 2003. 224 с.
13. Марін О. Конкуренція кримінально-правових норм та способи її вирішення: результати соціологічного дослідження / О. Марін // Підприємництво, господарство і право. 2001. № 10. С. 67-70.

14. Марін О. Причини виникнення та існування конкуренції кримінально-правових норм / О. Марін // Вісник Львів. ун-ту. Серія юридична. Львів, 2001. Вип. 36. С. 454-460.
15. Мельник М., Хавронюк М. Ознаки і поняття організованої групи та злочинної організації (кримінально-правовий аспект) // Право України. 2001. №4. С.59-64.
16. Марітчак Т.М. Помилки у кваліфікації злочинів як предмет судового реагування: поняття, види та процесуальні способи усунення / Т.М. Марітчак. // Право України. 2002. № 10 С. 44-49.
17. Марітчак Т. Причини помилок у кваліфікації злочинів: результати соціологічного дослідження // Право України. 2001. №7. С.46-48.
18. Навроцький В.О. Наступність кримінального законодавства України (порівняльний аналіз КК України 1960 р. та 2001 р.) / В.О. Навроцький. К.: Атіка, 2001. 272 с.
19. Навроцький В.О. Основи кримінально-правової кваліфікації / В.О. Навроцький. К.: Юрінком Інтер, 2006. 704 с.
20. Навроцький В.О. Теоретичні проблеми кримінально-правової кваліфікації / В.О. Навроцький. К. : Атіка, 1999. 464 с.
21. Пилипчик П., Мельник М. Проблеми кваліфікації умисного вбивства, вчиненого на замовлення // Право України. 1999. № 2. С.31-35.
22. Тростюк З.А. Понятійний апарат Особливої частини Кримінального кодексу України / З.А. тростюк. К.: Атіка, 2003. 144 с.
23. Фролов Д.Є. Деякі питання кваліфікації і розмежування злочинів / Д.Є. Фролов // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. Донецьк : Донецький ін-т внутрішніх справ, 1999. Вип. 1. С. 171-176.
24. Хавронюк М.І. Довідник з Особливої частини Кримінального кодексу України / М.І. Хавронюк. К. : Істина, 2004. 504 с.
25. Шевченко Є.В. Злочини з похідними наслідками / Є.В. Шевченко. Х.: СПДФО Вапнярчук Н.М., 2005. 216 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.naiou.kiev.ua/naiou/tslc/index.php>
2. <http://www.nbuu.gov.ua/>
3. <http://rada.gov.ua/laws/main/a#Find>
4. <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/index>
5. <http://www.kmu.gov.ua/control/>
6. <http://uk.wikipedia.org/wiki/>